QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

IMHALLEF

Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)

Illum 29 ta' Novembru, 2016

Rikors Guramentat numru : 235/15 AL

A B Z

vs

E M

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ippresentat mill-attrici, li permezz tieghu ppremettiet :

Illi l-partijiet iccelebraw iz-zwieg taghhom fid-disgha (9) ta' Frar tas-sena 1990 liema zwieg huwa rregistrat fir-Registru Pubbliku ta' Malta b'Att ta' Zwieg Numru 123/90 u dan kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg anness ma dan ir-rikors bhala dokument A;

Illi l-kunsens tal-partijiet kien vvizjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li ghamlitha

impossibli ghall-partijiet li jaqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg u dan ai termini tal-artikolu 19 (1)(d) tal-Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta;

Illi l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat minhabba l-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta' wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, u tad-dritt ghall-att taz-zwieg u dan ai termini tal-artikolu 19(1)(f) tal-Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta;

Illi il-kunsens tal-partijiet inkiseb bi vjolenza, sew fizika sew morali, jew biza u dan ai termini tal-artikolu 19(1)(a);

Illi minhabba r-ragunijiet premessi u imhabba ragunijiet ohra kontemplati fl-Att XXXVII tal-1975 li jirregola z-zwigijiet, iz-zwieg bejn il-kontendenti kien null u bla effett fil-ligi;

Talbet ghar-ragunijiet premessi li l-konvenut jghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex :

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg kuntrattat bejn il-kontendenti fid-29 ta' Marzu tas-sena 2015 huwa null u bla effett fil-ligi ai termini tal-Art 19 (1)(d), 19 (1)(f) u 19 (1)(a) tal-Att XXXVII tal-1975 tal-Ligijiet ta' Malta;
2. Tordna li dina n-nullita' tigi registrata fuq l-att taz-zwieg relattiv fuq indikat;

Bl-ispejjez kontra l-intimat li jibqa ngunt minn issa ghas-subizzjoni;

Rat il-lista tax-xhieda tal-attrici;

Rat illi l-konvenut, notifikat, ma pprezentax risposta u ghalhekk huwa kontumaci f'din il-kawza;

Semghet lix-xhieda illi tressqu;

Rat id-dokumenti li gew esebiti, il-provi li gew prodotti u l-atti ta' dan il-procediment;

Rat illi l-kawza thalliet ghas-sentenza ghallum;

Ikkunsidrat :

KONSIDERAZZJONIJIET

Illi l-Qorti għandha quddiemha talba sabiex iż-żwieġ bejn l-attriċi u l-konvenut, li ġie kkontrattat fit-9 ta' Frar 1990, jiġi dikjarat null u bla effett fil-liġi *ai termini* tal-Artikoli 19(1)(a), 19(1)(d) u 19(1)(f) tal-Att Dwar iż-Żwieġ[1].

PROVI

Ir-rikorrenti xehdet bil-proċedura tal-affidavit[2] fejn hija spjegat kif iltaqgħet mal-konvenut, meta kienet għadha kif romlot wara biss sentejn taż-żwieġ. Mill-ewwel żwieġ, hija kellha tarbija, li kellha biss sena, meta miet l-ewwel raġel tagħha. L-attriċi tispjega kif hija sabet ruħha weħidha u waqgħet f'dipressjoni akuta. Ommha kienet marida wara puplesija, u missierha miet ħames xhur biss wara żewġha. Għalhekk kienet għaddejja minn żmien iebes ħafna, u kienet tgħaddi ġranet sħaħ rieqda bl-effett tal-kalmanti li kienet tieħu. Inoltre, la kellha flus biex tgħix, għajr għall-pensjoni tar-romol, u lanqas kellha xogħol.

Jum wieħed, kienet id-dar tal-mama tagħha u ġiet iffaċċjata minn E M, li kien wera nteress fiha. Dak iż-żmien lanqas kien jgħaddilha minn rasha li tfittex raġel ieħor, iżda meta fetħet qalbha m'ommha, din ħeġġitha toħroġ miegħu għaliex deher li kien raġel sew. Ommha bdiet tagħmillha l-pressjoni sabiex tiżżewweġ ħalli ma tgħix fid-dnub.

[1] Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta
[2] Fol. 13 tal-proċess

Minħabba l-pressjoni ta' ommha u sabiex issolvi l-problemi finanzjarji li kellha, l-attriċi bdiet toħroġ mal-konvenut u wara ftit xhur għaddew għaż-żwieġ, u l-konvenut daħal jgħix mal-attriċi.

Mill-ewwel bdew bil-problemi, għaliex il-karattru tal-konvenut inbidel billi anke sar aggressiv fil-konfront tal-attriċi. Huwa stqarr magħha li żżewwiġha għax tħassarha, u għax ried jeħles minn ommu, u wkoll għax omm l-attriċi kienet timbuttah u tagħmel pressjoni fuqu biex jiżżewwiġha.

Wara ftit taż-żmien, il-konvenut telaq minn dar l-attriċi u ilhom snin twal jgħixu separatament.

L-intimat, xehed ukoll bil-proċedura tal-affidavit[3], fejn spjega li huwa ġej minn familja kbira fejn kienu erbatax-il aħwa. Ta' sbatax-il sena kien beda jaħdem fuq ir-rig taż-żejt u beda jaqla' l-flus. Ommu kienet tippretendi li għandu jagħtiha prattikament kull ma jaqla' sabiex tgħajjex lil ħutu. Huwa xtaq jeħles mid-dar t'ommu.

Inoltre, kien tifel mistħi u kien isibha diffiċli li jkollu tfajla biex joħroġ magħha. Sar jaf li l-attriċi kienet romlot, u bejn għax tħassarha u bejn għax setgħet kienet kumpanija għalih, resaq lejha. Jikkonferma dak li xehdet l-attriċi u cioe li f'dak iż-żmien hija kienet għaddejja minn żmien ħażin, stante d-dipressjoni u l-problemi finanzjarji.

L-attriċi nformatu li ommha kienet qed tagħmlilha l-pressjoni biex tiżżewweġ. Hu aċċetta li jiżżewweġ minkejja li kien ilhom flimkien żmien qasir, sabiex jeħles minn ommu.

Ikkonferma li mill-ewwel bdew il-problemi bejniethom u li wara ftit taż-żmien huwa kien telaq mid-dar matrimonjali.

---

[3] Fol. 12

PRINĊIPJI LEGALI

Jirriżulta illi l-partijiet iżżewġu nhar id-9 ta' Frar 1990, kif jirriżulta miċ-ċertifikat taż-żwieġ esebit a fol. 3 tal-proċess.

F'dan l-istadju l-Qorti ser tgħaddi sabiex tiddiskuti l-kawżali li fuqhom hija msejsa l-kawża odjerna u cioe l-Artikoli 19(1)(a), 19(1)(d) u 19(1)(f) tal-Att dwar iż-Żwieġ, illi jistipulaw:

19. (1) B'żieda mal-każijiet fejn żwieġ ikun null skont xi disposizzjoni oħra ta' dan l-Att, żwieġ ikun null:

(a) jekk il-kunsens ta' xi waħda mill-partijiet ikun inkiseb bi vjolenza, sew fiżika sew morali, jew biża';

(d) jekk il-kunsens ta' xi waħda mill-partijiet ikun vizjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

(f) jekk il-kunsens ta' xi waħda mill-partijiet ikun inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

Illi din il-Qorti sejra tgħaddi sabiex teżamina n-nullita' taż-żwieġ *o meno* taħt dawn l-artikoli separatament, u fl-ewwel lok, taħt l-Artikolu 19(1)(a).

Dwar l-Artikolu 19(1)(a), il-Qorti trid tistaqsi jekk kienx hemm pressjoni li tammonta għall-vjolenza biex jiġi ċelebrat dan iż-

żwieġ u/jew kienx hemm biża' sa' dak il-grad li tesiġi l-liġi u skond dak li ġie stabbilit fil-ġurisprudenza tagħna. *"Huwa minnu li ġie rikonoxxut li l-biża', jekk verament tissussisti, tista' sservi bħala raġuni biex tinfiċja kunsens. Iżda mhux kull tip ta' biża' tista' twassal sa dan l-estrem."*[4]

Fis-sentenza Shirley Anne mart Abdul Fatah al Buesli xebba Perry vs. Dottor Alfred Mifsud noe[5], intqal *"biex biża' taqa' taħt l-artikolu in kwistjoni, irid ikun ċert, ta' ċerta gravita serja u għandha tiġi distinta minn dak li hu mistħija u frivolezza u kapriċċ ta' min ser jagħti l-kunsens. Barra min hekk irid ikun realistiku"*

Fil-kawża fl-ismijiet Marianna Calleja vs. Francis Calleja[6]**,** il-Qorti qalet "*Biex pressjoni ndipendentement minn konsiderazzjonijiet oħra, tista` tinvalida l-kunsens matrimonjali, din il-pressjoni trid tammonta għal vjolenza morali jew biża' esterna ta' natura irreżistibbli, ċjoe` trid tkun pressjoni li ddeterminat kompletament l-għoti ta' dak il-kunsens*" u żżid tgħid li "*Sabiex vjolenza morali twassal għal effett li tinvalida ż-żwieġ trid tkun (i) inġusta, (ii) gravi, u (iii) determinanti…Fl-ewwel lok il-biża' trid tkun gravi; fit-tieni lok, il-persuna li qed jeserċitaha jrid ikun kapaċi, presumevolment li jesegwixxi dak li jhedded li jagħmel; u fit-tielet lok il-biża' trid tkun motiv prinċipali għaliex il-persuna tasal li tiżżewweġ, biex tevita l-konsegwenzi tat-theddid*"*.*

Il-biża' reverenzjali lejn il-ġenituri ġie trattat fil-kawża Denise Borg vs. Christopher Borg[7], fejn intqal: *"Lanqas il-biża' reverenzjali versu l-ġenituri ma jservi biex jannulla l-kuntratt,*

---

[4] Maria Victoria Spiteri vs. Anthony Spiteri magħruf Coleiro, deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-14 ta' Diċembru 1994.
[5] Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-22 ta' Novembru 1982
[6] Deciza nhar it-2 ta' Ottubru 2002 mill-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Civili
[7] Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-21 t'Ottubru 2002 (Ċitazzjoni 534/1995/1PS)

jekk ebda vjolenza ma tkun ġiet użata. Hekk jipprovdi l-Artikolu 980 Kodiċi Ċivili. Il-biża' trid tkun ċerta, gravi u realistika.... skond il-liġi ċivili tagħna biex il-vjolenza morali tammonta għall-vizzju tal-kunsens hemm bżonn li din taħkem fuq persuna raġjonevoli u ġġegħlha tibża' li hija nfisha jew ħwejjiġha jistgħu jiġu mqegħda għal xejn b'xejn f'perikolu ta' ħsara kbira (Artikolu 978 (1) Kodiċi Ċivili)... Fil-valutazzjoni, imbagħad, tal-kriterji tal-vjolenza għandhom jiġu meħuda in konsiderazzjoni l-eta`, is-sess, u l-kondizzjoni tal-persuna (Artikolu 978(2));"

Fil-kawża <u>Marica d'Amato vs. Philip d'Amato</u>[8], il-Qorti trattat il-kwistjoni tal-biża' u l-vjolenza u kif dawn għandhom ikunu biex jista' jiġi vvizjat il-kunsens matrimonjali. Trattat ukoll il-biża' reverenzjali lejn il-ġenituri u stabbiliet is-segwenti: *"Din il-vjolenza trid tiġi valutata minn dak dispost fl-Artikolu 978 tal-Kodiċi Ċivili, jiġifieri jrid jintwera li l-attriċi, qabel iż-żwieġ, kienet assoġġjettata għall-pressjoni gravi u ndebita. Vjolenza għalhekk determinanti, inġusta u gravi. Fiż-żwieġ, imbagħad, a differenza minn kuntratti oħra, l-kwestjoni trid tiġi eżaminata in relazzjoni għal liberta` matrimonjali. Il-vjolenza għalhekk trid tiġi valutata mhux fuq is-sempliċi seduzzjoni ta' l-attriċi iżda fuq l-ipotesi li hi ġiet indotta għaż-żwieġ minħabba raġunijiet ta' pressjoni qawwija u insuperabbli. Ad exemplum, perkossi minn żewġha waqt l-għerusija jew mill-ġenituri jew il-minaċċja li titkeċċa l-barra. Kwantu għall-element tal-"biża" din trid tiġi oġġettivament analizzata mill-ottika ta' fatturi esterni li jokkorru fuq il-persuna. Il-biża' trid tkun ta' gravita` essenzjali. Mhux biżżejjed għalhekk ansjeta` ġewwinija f'dak li jkun. Fil-fatt l-Artikolu 980 jippreċiża li l-biża' riverenzjali lejn il-ġenituri, axxendenti oħra jew lejn ir-raġel mhux biżżejjed biex jannullaw il-kuntratt, jekk ebda vjolenza ma tkun ġiet użata."*

---

[8] Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-31 ta' Jannar 2003 (Ċitazzjoni 575/1999/1PS)

Illi l-Qorti tirreferi wkoll għall-**artikolu 19(1)(d)** tal-Att dwar iż-Żwieġ illi fuqu wkoll l-attriċi tibbaża l-azzjoni tagħha.

Illi b'difett serju ta' diskrezzjoni, il-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' mmaturita' li parti jew oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta, ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. Kunsens validu iżda jeħtieġ konoxxenza sħiħa ta' dak kollu li jkunu deħlin għalih il-partijiet u impenn għall-obbligi u d-drittijiet konjugali kemm fil-preżent kif ukoll fil-futur. Dan ifisser illi l-partijiet irid ikollhom dik il-maturita' li tagħmilhom kapaċi jirriflettu fuq l-obbligi, d-dmirijiet u rresponsabbiltajiet li ġġib magħha l-ħajja miżżewġa u jkunu għalhekk kapaċi jerfgħu u jwettqu l-istess matul il-ħajja matrimonjali tagħhom. Inoltre l-partijiet irid ikollhom dik il-maturita' affettiva u fil-konfront ta' xulxin. Jekk xi waħda minn dawn l-elementi hija b'xi mod nieqsa, allura hemm difett tad-diskrezzjoni tal-ġudizzju kif rikjest mill-liġi.

Illi mill-ġurisprudenza kostanti ta' dawn il-Qrati jidher ċar illi l-kunsens mogħti fil-kuntratt matrimonjali mhuwiex dak il-kunsens sempliċi rikjest fil-kuntratt in ġenerali għaliex il-kuntratt taż-żwieġ huwa wieħed *sui generis* u ta' ordni pubbliku. Illi għalhekk il-partijiet f'kuntratt ta' żwieġ mhux biss irid ikollhom il-kapaċita' li jagħtu dak il-kunsens, iżda li l-istess irid jiġi mogħti bl-aktar mod liberu u xjenti għal dak kollu li tirrikjedi r-rabta taż-żwieġ.[9]

Kif jispjega l-awtur Bersini *"e' necessaria la discrezione non tanto per l'atto in se, al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni per il futuro. Ovviamente si richiede una ponderazzione degli impegni sostanziali del matrimonio e non*

---

[9] Marita Schembri vs. Emmanuel Schembri, deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fid-9 ta' April, 2003, (Ċitazzjoni Numru. 1081/2001/1RCP)

di tutto il suo valore etico religioso, sociale, giuridico ed economico, altrimenti ben pochi sarebbero in grado di emettere un valido consenso. Ogni volta che i contraenti abbiano raggiunto l'eta prescritta dal legislatore per poter contrarre matrimonio, si presume che essi siano in possesso della debita discrezione di giudizio; tale presunzione, tuttavia, ammette prove in contrario. Pertanto, qualora si possa dimostrare, per qualsiasi motivo, la capacita' intellettiva e volitiva sopra descritta sia gravemente alterata o ad dirittura mancante, si dovra' ritenere che il vincolo matrimoniale sia nullo per difetto di discrezione di giudizio."[10]

L-awtur Pompedda jispjega kif ġej *"se il soggetto non e' in grado di superare (i) condizionamenti interiori, allora si dira' che la scelta di lui non e stata libera; In ogni caso, i nubenti debbono aver coscienza di assumere vere obbligazioni (e reciprocamente di concedere veri diritti) di creare cioe' col matrimonio un patto che vincola a un comportamento idoneo e adeguato alla specifica societa' coniugale, sia nei rigwardi dell' altra parte sia nei rigwardi della parole"*[11]

Illi kif jispjega Bersini, id-diskrezzjoni ta' ġudizzju tikkonsisti f'żewġ elementi distinti iżda konkorrenti u interdipendenti: *"la piena avvertenza e il deliberato consenso …. La piena avvertenza si riferisce alla sfera intellettiva, il deliberato consenso a quella volitiva. In altri termini, la discrezione di giudizio comprende la maturita' di giudizio e la maturita' affettiva…. La maturita' di giudizio comporta una conoscenza critica proporzionata all'atto da compiere, agli obblighi essenziali*

[10] Bersini Francesco, Il Diritto Canonico Matrimoniale, (Torino, 1994), p. 97 – kif rappurtat fid-deċiżjoni Renato Galea vs. Sharon Galea nee' Gibson mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-6 ta' Marzu, 2003 (Ċitazzjoni Numru. 484/1995/2RCP)

[11] Pompedda Mario Francesco, Incapacita' di Natura Psichica in Matrimonio Canonico: Fra Tradizione e Rinnovamento, (Bologna, 1991), pp. 231, 233– kif rappurtat fid-deċiżjoni Renato Galea vs. Sharon Galea nee' Gibson mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-6 ta' Marzu, 2003 (Ċitazzjoni Numru. 484/1995/2RCP)

da assumersi e ai doveri cognugali che ne derivano proiettati nel futuro. La maturita' affettiva comporta generalmente quella adequata evoluzione degli istinti, degli affetti, dei sentimenti, della emotivita' che se sono turbati o inadeguati intaccano direttamente la volonta' e possono privare della libera scelta interiore. Abbiamo cosi' una mancanza di consenso libero (immaturita' affettiva) e ponderato (immaturita' di giudizio)" [12]

Illi l-awtur **Viladrich** jispjega li:- *"Thus, there is grave lack of discretion of judgement when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage,which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgment refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring"*[13]

Illi l-Qorti tirreferi wkoll għall-**artikolu 19(1)(f)** tal-Att dwar iż-Żwieġ illi fuqu wkoll l-attriċi tibbaża l-azzjoni tagħha. Il-Qorti tirrileva li sabiex tiġi milqugħa talba għal dikjarazzjoni ta' nullita' taż-żwieġ f'dan il-kuntest, irid jiġi neċessarjament provat li xi wieħed mill-partijiet, jew it-tnejn, għamel simulazzjoni totali jew parzjali tal-kunsens tiegħu jew tagħha.

---

[12] Bersini Francesco, Il Diritto Canonico Matrimoniale, (Torino, 1994), p. 97 – kif rappurtat fid-deċiżjoni Angela Spiteri Selvaggi vs. Joseph Spiteri mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-4 ta' Novembru 1994

[13] Viladrich, Pedro Juan, Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated (Montreal, 1993), p. 686 – kif rappurtat fid-deċiżjoni Lydia Musu` vs. Dr. Ian Spiteri Bailey et. noe. mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, fl-1 t' Ottubru, 2002, (Ċitazzjoni Numru. 390/1999/1RGM)

Illi kif ġie spjegat minn din il-Qorti fil-każ Alfred Tonna vs. Maria Tonna[14], *"ikun hemm simulazzjoni meta, fil-mument tal-għoti tal-kunsens matrimonjali parti jew oħra (jew it-tnejn) esternament turi li qed tagħti l-kunsens matrimonjali iżda nternament u b'att pożittiv tal-volonta' tagħha tkun qed tiċħad il-kunsens għal dak iż-żwieġ (simulazzjoni totali) jew, dejjem b'dak l-att pożittiv tal-volonta', tkun qed teskludi xi element jew proprjeta' essenzjali għaż-żwieġ (simulazzjoni parzjali)".*

Illi meta wieħed jitkellem dwar l-esklużjoni taż-żwieġ jew wieħed mill-elementi essenzjali tiegħu, wieħed irid jifli jekk il-kontendenti jew wieħed minnhom, allavolja hu kapaċi jagħti kunsens validu għaż-żwieġ, pero' bl-atti tiegħu qabel u fil-ħajja miżżewġa, jew bl-ommissjoni tiegħu, eskluda *a priori* ċertu obbligi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, cioe', issimula l-kunsens tiegħu totalment fejn eskluda *a priori* ż-żwieġ, jew inkella fejn waqt il-kunsens hu jew hi eskludew xi waħda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, u ċjoe' saret simulazzjoni parzjali. [15]

Illi taħt l-artikolu 19(1)(f) trid issir distinzjoni ċara bejn żwieġ li jfalli minħabba ċirkostanzi li jirriżultaw waqt iż-żwieġ, u żwieġ li jfalli għax xi wieħed mill-partijiet minn qabel ma ta l-kunsens tiegħu, kien ġja' mentalment dispost li ma jottemprax ruħu ma' xi waħda jew aktar mill-obbligi matrimonjali. Fl-ewwel ipotesi hemm ir-raġunijiet li jagħtu lok għal separazzjoni u fit-tieni ipotesi hemm l-estremi tal-annullament.[16]

---

[14] Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (VDG), 31 ta' Jannar 1996

[15] Sharon Lanzon vs. Francis B - Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 15 ta' Marzu 2000

[16] Ali Chahid vs. Mary Spiteri - Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 5 ta' Ġunju 2002 (Ċitaz: 1733/01RCP)

Illi għar-rigward tas-**simulazzjoni totali**, il-Qorti fil-każ Bonnici vs. Bonnici[17] qalet illi biex ikun hemm simulazzjoni totali irid jiġi ppruvat li l-*finis operis* taż-żwieġ ġie effettivament eskluż mill-vera rieda ta' parti jew oħra, għalkemm formalment tkun seħħet iċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ.

Il-Qorti f'deċiżjoni oħra tagħha qalet illi jekk tmur għaċ-ċerimonja tat-tieġ u internament tissostitwixxi l-idejat tiegħek fuq x'inhu żwieġ jew inkella xort' oħra teskludi l-veru kunċett taż-żwieġ, hi forma ta' simulazzjoni totali.[18]

Illi mbagħad fil-każ Anna Galea vs. John Walsh[19], il-Qorti spjegat is-simulazzjoni bħala *"meta l-atti, ġesti jew kliem esterni ma jikkorrispondux għall-kunsens intern li jkun ingħata"*.

Fil-każ Muscat vs. Borg Grech[20] il-Qorti spjegat is-simulazzjoni totali f'dawn il-kliem:- *"għalhekk min esternament ikun wera li qed jagħti l-kunsens matrimonjali iżda ikun internament u b'att pożittiv tal-volonta' tiegħu qed jiċħad il-kunsens għal dak iż-żwieġ ikun qed jissimula l-kunsens tiegħu".*

Illi meta niġu għas-**simulazzjoni parzjali** dina tfisser l-esklużjoni pożittiva ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa. L-Att dwar iż-Żwieġ ma jagħtix definizzjoni ta' x'inhuma l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ, iżda mill-ġurisprudenza kostanti tagħna l-elementi li dejjem ġew ritenuti bħala l-obbligazzjonijiet tal-ħajja miżżewġa huma l-

[17] Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 30 ta' Lulju, 1982 – kif rapportata f'Mifsud Carmelo sive Charles vs. Mifsud Anna nee Ignacakova, Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 13 ta' Novembru 2002 (Ċitaz. 2469/1997RCP)
[18] Cali vs. Dr. Albert S. Grech – Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 22 ta' Ġunju 1988– kif rapportata f'Mifsud Carmelo sive Charles vs. Mifsud Anna nee Ignacakova, Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 13 ta' Novembru 2002 (Ċitaz. 2469/1997RCP)
[19] Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 30 ta' Marzu, 1995, kif rapportata f' E Walter Vella vs. Mona Lisa Vella, Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 1 t'Ottubru 2002 (Ċitaz. 801/1996RCP)
[20] Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 14 ta' Awissu 1995, kif rapportata f' E Walter Vella vs. Mona Lisa Vella, Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 1 t'Ottubru 2002 (Ċitaz. 801/1996RCP)

unjoni permanenti, esklussiva u irrevokabbli, diretta għall-komunjoni ta' ħajja u prokrejazzjoni u t-trobbija tal-ulied.

Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-każ Abdel Wahed vs. Dr. Yana Micallef Stafrace et. noe.[21] elenkat l-elementi essenzjali taż-żwieġ bħala l-kommunjoni tal-ħajja konjugali, l-indissolubilta' tar-rabta taż-żwieġ, id-dritt għall-fedelta' u d-dritt għall-prokrejazzjoni ta' l-ulied. L-istess elementi ġew ikkonfermati wkoll fil-kawżi Grech vs. Grech[22] u Aquilina vs. Aquilina[23].

Il-Qorti tagħmel referenza għall-kawża fl-ismijiet Atkins Charles vs. Atkins Matilde[24] fejn ġie ritenut li "*rigward x'inhuma l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ, dawn huma dawk l-elementi li dejjem ġew ritenuti bħala l-obbligazzjonijiet tal-ħajja miżżewġa u cjoe` dik ta' unjoni permanenti, esklussiva w irrevokabbli, diretta għal komunjoni ta' ħajja u l-prokreazzjoni u t-trobbija ta' l-ulied. Tant illi għalhekk jekk xi waħda mill-partijiet ma jkollhiex il-kapaċita' kollha biex tassumi dawn id-dmirijiet, iż-żwieġ li jiġi hekk kreat ma jistax ikun wieħed validu*....*Teżisti simulazzjoni parzjali meta persuna teskludi biss waħda jew aktar mill-elementi essenzjali rikjesti biex jiġi stabbilit iż-żwieġ bħal per eżempju, l-esklużjoni tal-prokreazzjoni u trobbija ta' l-ulied, jew l-esklużjoni ta' l-obbligu tal-fedelta` lejn il-parti l-oħra*".

Illi fil-kawża fl-ismijiet Pauline Ahmed nee' Bugeja vs. Shafik Farid Shafik Ahmed[25] il-Qorti ċċitat lill-ġurista Francesco Bersini[26] li jispjega:-

---

[21] Irrappurtat bħala C vs. D, Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (FD), 14 ta' Lulju 1994

[22] Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 9 t' Ottubru 1990 - kif rapportata f'Mifsud Carmelo sive Charles vs. Mifsud Anna nee Ignacakova, Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 13 ta' Novembru 2002 (Ċitaz. 2469/1997RCP)

[23] Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 30 ta' Jannar 1991 - kif rapportata f'Mifsud Carmelo sive Charles vs. Mifsud Anna nee Ignacakova, Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 13 ta' Novembru 2002 (Ċitaz. 2469/1997RCP)

[24] Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja), 2 t'Ottubru 2003 (Ċitazz: 1264/1997RCP)

[25] Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 10 ta' Marzu 2000 (Ċitaz: 171/95VGD)

[26] Il Diritto Canonico Matrimoniale - Elle Di Ci (Torino), 1994, pp. 113-114

“Chi ad esempio intende un fine estrinseco al matrimonio in modo tale da escludere con atto posittivo di volonta’ lo stesso matrimonio, che per lui e` una pura formalita’ vuota e senza senso, evidentemente fa del matrimonio un rito vano. In tal modo contrae invalidamente colui che, escludendo con atto posittivo di volonta’, almeno implicito, lo stesso matrimonio, si sposa unicamente ed esclusivamente per un fine estrinseco, cioe’ diverso dal matrimonio, fine che egli intende come oggetto esclusivo del consenso. Per esempio: avere una dote, evitare il servizio militare, adire una eredita’, scopi di libidine, ecc…”

<u>APPLIKAZZJONI TAL-PRINĊIPJI LEGALI GĦALL-KAŻ ODJERN</u>

Illi stabbiliti dawn l-aspetti legali tal-biża’ u l-vjolenza, tal-kunċett tas-simulazzjoni tal-kunsens u tad-difett fid-diskrezzjoni tal-ġudizzju, din il-Qorti ser tgħaddi, sabiex tagħmel is-segwenti konsiderazzjonijiet fid-dawl tal-provi miġbura.

Il-Qorti tirrileva li minkejja li l-partijiet jgħidu li omm l-attriċi għamlitilhom pressjoni biex jiżżewġu, tali pressjoni ma tammontax għall-vjolenza ta’ natura gravi kif tesiġi l-ġurisprudenza tagħna kif hawn fuq iċċitata. Minkejja din il-pressjoni, il-partijiet għażlu volutament li jgħaddu għaż-żwieġ. Anke jekk l-attriċi għażlet li tiżżewweġ biex tikkuntenta lil ommha, l-estremi meħtieġa biex il-vjolenza tivvizzja l-kunsens, ma jeżistux. Jirriżulta li omm l-attriċi kienet marida bil-puplesija u mhux f’kondizzjoni ta’ saħħa tajba u għalhekk il-pressjoni tagħha lanqas remotement ma setgħet kienet ta’ theddida jew tnissel xi biża' fil-partijiet għall-persuna tagħhom jew ħwejjiġhom;

Inoltre, in vista tal-ġurisprudenza ċċitata aktar ‘il fuq u in vista taċ-ċirkustanzi li wasslu għal dan iż-żwieġ, il-Qorti tħoss li fil-

mument propizju, l-partijiet, minkejja li kienu jafu li kienu qiegħdin jgħaġġlu fid-deċiżjoni tagħhom, għażlu li jibqgħu għaddejjin. Anzi l-fatt li ż-żewġ partijiet, qabel għaddew għaż-żwieġ, irrealizzaw li kienu qegħdin jgħaġġlu, jfisser kemm huma kienu jafu eżattament it-tifsira taż-żwieġ u tal-effetti serji li dana jġib miegħu u cioe tal-obbligi u d-drittijiet li jitnisslu minnu. Għamlu deċiżjoni ħażina, pero' kienu jafu x'tip ta' deċiżjoni qiegħdin jieħdu u għalhekk żgur li ma jistax jingħad li kien hemm xi nuqqas ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju. Il-Qorti tirrileva wkoll li għall-attriċi, din ma kinitx l-ewwel esperjenza tagħha ta' żwieġ, għaliex meta resqet għaż-żwieġ mal-konvenut hija kienet diġa armla.

Minkejja dan, il-Qorti tirrileva li m'hemmx dubju li ż-żwieġ iċċelebrat bejn il-partijiet kien wieħed ta' konvenjenza. Ir-rikorrenti iżżewġet biss bl-iskop li ssolvi l-problemi finanzjarji tagħha u l-problemi l-oħra kollha li kienet tinsab fihom, fil-waqt li l-konvenut iżżewweġ biss biex seta' jeħles mill-irbit u d-dixxiplina ta' ommu. Fil-fatt, il-partijiet kien ilhom jafu lil xulxin ftit xhur qabel iżżewġu u l-konvivenza matrimonjali tagħhom ma damitx wisq.

Din il-Qorti hi sodisfatta li l-partijiet ippruvaw, sal-grad li trid il-liġi, li r-raġuni predominanti, b'mod li twarrab skopijiet oħra, il-għala l-partijiet ressqu għaż-żwieġ ma kienetx sabiex jintrabtu fiż-żwieġ bid-drittijiet u l-obbligi reċiproċi tal-partijiet li jitnisslu minn tali żwieġ. Għalhekk esternament huma għaddew minn ċerimonja ta' żwieġ, iżda nternament u b'att pożittiv tal-volonta' tagħhom huma eskludew l-obbligi essenzjali għall-ħajja konjugali.

Kif diga elenkat, dan iwassal għas-simulazzjoni totali tal-żwieġ u konsegwentement għan-nullita tiegħu.

Dan premess u kkunsidrat, din il-Qorti hija tal-fehma li t-talba attriċi hija ġustifikata fil-fatt u fid-dritt fit-termini tal-paragrafu [f] ta' l-artikolu preċitat, u timmerita li tiġi milqugħa.

DEĊIDE

Illi għalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' t-talba attriċi, b'dan illi:-

1. Tiddikjara illi ż-żwieġ ikkuntrattat bejn l-attriċi u l-konvenut fid-9 ta' Frar 1990 huwa null u bla ebda effett fil-liġi *ai termini* tal-Artikolu 19(1)(f) tal- Att dwar iż-Żwieġ, Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

Bl-ispejjeż jithallsu nofs bin-nofs bejn il-partijiet.

Ft. Dr. Abigail Lofaro
Imhallef

Ft. Rita Vella-Baldacchino
Deputat Registratur